

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aquinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Disputatæ Dicuntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum vniatur materiæ corporali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

mam cœli, quæ est causâ motus cognoscere hic & nunc. & ita oportet qd habeat aliquam potentiam sensitiuam: sed hoc non est necessarium. Primo quidem, quia motus cœlestis est semper vniformis, & non recipit impedimentum. & ideo vniuersalis cœceptio sufficit ad causandum talem motum. particularis enim cœceptio requiritur in motibus animalium propter irregularitatem motus & impedimenta quæ possunt provenire. Deinde, quia etiam substantiæ intellectuales superiores, possunt particularia cognoscere sine potentia sensitiua, sicut alibi ostensum est.

Ad xviii. dicendum, qd motus cœli est naturalis propter principium passiuum siue receptiuum motus, quia tali corpori competit naturaliter talis motus: sed principium actiuum huius motus est aliqua substantia intellectualis. Quod autem dicitur quod nullum corpus in suo vbi existens mouetur naturaliter, intelligitur de corpore mobili motu recto, quod mutat locum secundum totum, non solum ratione, sed etiam subiecto. Corpus autem quod circulariter mouetur, totum quidem non mutat locum subiecto, sed ratione tantum, vnde nunquam est extra suum vbi.

Ad xix. dicendum, qd probatio illa friuola est, licet Rabbi Moyses eam ponat. Quod si enarrare proprie accipitur cum dicitur, Cœli enarrant gloriam Dei, oportet qd cœlum non solum habeat intellectum, sed et linguam. Dicuntur ergo cœli enarrare gloriam Dei, si ad literam exponatur, in quantum ex eis manifestatur hominibus gloria Dei, per quem modum etiam creaturæ insensibiles Deum laudare dicuntur.

Ad xx. dicendum, qd alia animalia habent æstimationem naturalem determinatam ad aliquam certam, & ideo sufficienter potuit eis provideri a natura aliquibus certis auxilijs, non autem homini qui propter rationem est infinitarum cœceptionum. & ideo loco omnium auxiliorum quæ alia animalia naturaliter habent, habet homo intellectum qui est species specierum, & manus quæ sunt organum organorum, per quas potest sibi preparare omnia necessaria.

ARTICVLVS IX.

Utrum anima vniatur materiæ corporali.

Nono quaritur, utrum anima vniatur materiæ corporali per medium. & videtur qd sic. Quia in li. de spiritu & anima dicitur, qd anima habet vires quibus miscetur corpori: sed vires animæ sunt aliud quam eius essentia. ergo anima vniatur corpori per aliquod medium: sed dicendum, qd anima vniatur corpori mediantibus potentijs in quantum est motor, sed non in quantum est forma.

¶ 2 Sed contra. Anima est forma corporis in quantum est actus. Motor autem est in quantum est principium operationis. principium vero operationis est in quantum est actus, quia vnumquodq; agit secundum quod actu est. ergo secundum idem anima est forma corporis & motor. Non ergo est distinguendum de anima secundum quod est motor corporis, vel forma.

¶ 3 Præterea. Anima ut est motor corporis non vniatur corpori per accidens, quia sic ex anima & corpore non fieret vnus per se. ergo vniatur ei per se: sed quod vniatur alicui per se ipsum vniatur ei sine medio. Non ergo anima in quantum est motor, vniatur corpori per medium.

¶ 4 Præterea. Anima vniatur corpori ut motor, in quantum est principium operationis: sed operationes animæ non sunt animæ tantum, sed cõpositi, vt dicitur in 1. de Anima, & licet inter animam & corpus non cadit

aliquid mediũ quantum ad operationes. Non ergo anima vnif corpori per mediũ, in quantum est motor.

¶ 5 Præterea. Videtur qd etiam vniatur ei per mediũ in quantum est forma. Forma enim non vniatur cuilibet materiæ, sed propria. Fit autem materia propria huius forme, vel illius per dispositiones proprias, quæ sunt propria accidentia rei, sicut calidum, & sic cum sunt propria accidentia ignis. ergo forma vniatur materiæ mediantibus proprijs accidentibus: sed propria accidentia animatorũ sunt potentia animæ. ergo anima vniatur corpori, vt forma mediantibus potentijs.

¶ 6 Præterea. Animal est mouens seipsum. Mouens autem seipsum diuiditur in duas partes, quarũ vna est motiens, & alia est mota, vt probatur in 8. Physi. pars autem mouens est anima: sed pars mota non potest esse materia sola, quia quod est in potentia tantum non mouetur, vt dicitur in 5. Physi. & ideo corpora grauiã & leuiã licet habeant in seipsis motum, non tamẽ mouent seipsa, quia diuiduntur solum in materiã & formã, quæ non potest esse mota. Relinquitur ergo, qd animal diuidatur in animã, & aliquã partẽ, quæ sit composita ex materiã & formã. & sic sequitur, qd anima vniatur materiæ corporali mediante aliqua forma.

¶ 7 Præterea. In definitione cuiuslibet forme ponitur propria materia eius: sed in definitione animæ in quantum est forma ponitur corpus physicum organicum potentia vitæ habens, vt patet in 2. de Anima. ergo anima vniatur homini corpori, vt propria materiæ: sed hoc non potest esse, nisi per aliquã formã. Quod sit aliquod corpus physicum organicum potentia vitæ habens. ergo anima vniatur materiæ mediante aliqua forma, primo materiã perficientem.

¶ 8 Præterea. Gene. 1. dicitur. Formauit Deus hominẽ de limo terre, & inspirauit in faciẽ eius spiraculum vitæ. Spiraculũ autem vitæ est anima. ergo aliqua forma præcedit in materiã vniõnem animæ. & sic anima mediante alia forma vniatur materiæ corporali.

¶ 9 Præterea. Secundũ hoc formæ vniuntur materiæ, quod materia est in potentia ad eas: sed materia prius est in potentia ad formas elementorũ, quam ad alias formas. ergo anima, & alię formæ nõ vniuntur materiæ, nisi mediantibus formis elementorum.

¶ 10 Præterea. Corpus humanũ, & cuiuslibet animalis est corpus mixtum: sed in mixto oportet, qd remaneant formæ elementorũ per essentia, alias esset corruptio elementorum, & non mixtio. ergo anima vniatur materiæ mediantibus alijs formis.

¶ 11 Præterea. Anima intellectualis est forma in quantum est intellectualis: sed intelligere est mediantibus alijs potentijs. ergo anima vniatur corpori, vt forma, mediantibus alijs potentijs.

¶ 12 Præterea. Anima non vniatur cuilibet corpori, sed corpori sibi proportionato. Oportet ergo proportionem esse inter animam & corpus. & sic median

te proportionem anima vniatur corpori.

¶ 13 Præterea. Vnumquodq; operatur in remotiora per id, quod est maxime proximum: sed vires animæ diffunduntur in totum corpus per cor. ergo cor est vicinissimũ ceteris partibus corporis, & ita mediante corde vniatur corpori.

¶ 14 Præterea. In partibus corporis est inuenire diuersitatem, & ordinẽ adinuicẽ: sed anima est simplex secundum suã essentia. Cum ergo forma sit proportionata materiæ perfectibili, videtur qd anima vniatur primo vni parti corporis, & ea mediante, alijs.

¶ 15 Præterea. Anima est superior corpore: sed inferiores vires animæ ligant superiores corporis. Non enim intellectus indiget corpore, nisi propter imaginationẽ, Quæst. dif. S. Tho. EE 4 &

Lib. 8. c. 5. n. & 10. 10. 2.

Lib. 5. c. 6. 8. tom. 2.

Lib. 2. c. 6. 8. & 9. tom. 2.

& sensum a quibus accipit. ergo cōtrario corpus vnitur anime per ea, quæ sunt suprema & simpliciora, sicut per spiritum, & humorem.

¶ 16 Præt. Illud quo subtrahō solui vnio aliquorū vnitorum, vñ esse medium inter ea: sed subtrahō spiritum, & calido naturali extincto, & humido radicali excicato, soluitur vnio animæ & corporis. ergo predicta sunt medium inter animam, & corpus.

¶ 17 Præt. Sicut anima naturaliter vnitur corpori, ita hæc anima vnitur huic corpori: sed hoc corpus est per hoc, qd est sub aliquibus dimensionibus terminatis. ergo anima vnitur corpori mediandibus dimensionibus terminatis.

¶ 18 Præt. Distātia nō coniunguntur nisi p mediū: sed anima, & corpus humanū videtur esse maxime distantia, cum vnū eorum sit incorporeum, & simplex, aliud corporeum, & maxime cōpositū. ergo anima non vnitur corpori, nisi per mediū.

¶ 19 Præt. Anima humana est similis in natura intellectuali substantijs separatis, q mouet cœlestia corpora: sed eadē vñ esse habitudo motorū, & mobilium. ergo videtur, qd corpus humanum, quod est motum ab anima, habeat aliquid in se de natura celestis corporis, quo mediante anima sibi vnitur.

Lib. 8. cō. 15. & 16. tom. 3.

SED CONTRA est, qd dicit Philo. in 8. Metaphy. qd forma vnitur materiæ immediate. Anima autem vnit corpori vt forma. ergo vnitur sibi immediate.

4. to. 3. inter opera Arisl.

RESPON. Dicendū, qd inter omnia, esse est illud, qd immediatius, & intimius cōuenit rebus, vt dicitur in lib. de Causis. vnde oportet qd cum materiā habeat esse actū per formā, qd forma dāns esse materiæ ante omnia intelligatur aduenire materiæ, & immediatius ceteris sibi inesse. Est aut hoc p priū formā substantialis, qd det materiæ esse simpliciter. Ipsa. n. est per quā res est hoc ipsum, qd est. Non autē per formas accidentales habet esse simpliciter, sed esse secundū quid, puta, esse magnū vel coloratū, vel aliquid tale. Si qua ergo forma est, quæ non det materiæ esse simpliciter, sed adueniat materiæ iā existēti in actu per aliquā formā, non erit forma substantialis. Ex quo patet, qd inter formā substantialem & materiā, non potest cadere aliqua forma substantialis media, sicut quidā voluerunt, ponentes qd secundum ordinē generū, quorum vnū sub altero ordinatur, est ordo diuersarū formarū in materiā. vtpote si dicamus, qd materiā secundū vnā formā habet, qd sit substantia in actu, & secundum aliā, qd sit corpus, & iterum secundum aliā, qd sit animatum corpus, & sic deinceps: sed hac positione facta sola prima forma, quæ faceret esse substantiam actū, esset substantialis. Aliæ vero oēs accidentales, quia forma substantialis est, quæ facit hoc aliquid, vt iam dictum est. Oportet igitur dicere, qd eadē numero forma sit per quā res habet, qd sit substantia, & qd sit in vltima spē specialissima, & in omnibus intermedijs generibus. Relinquitur ergo dicendū, qd cū formæ rerum naturalium sint sicut numeri in quibus est diuersitas speciei, addita vel subtrahā vnitate, vt dicitur in 8. Metaphy. sic, oportet intelligere diuersitatem formarū naturalium, fm quas constituitur materiā in diuersis speciebus, ex hoc qd vna addit perfectionē super aliam, vtpote qd vna forma cōstituit in esse corporali tantum. hūc enim oportet esse infimum gradum formarū materialium, eo qd materiā nō est in potentia, nisi ad formas corporales. Quæ. n. incorporea sunt immaterialia sunt, vt in pcedentibus ostensum est. Alia autē perfectior for-

Ar. 1. huius quest.

Li. 8. cō. 10. tom. 3.

ma constituit materiā in esse corporali. Et dicitur ei esse vitale, & vltimus alia forma datur ei esse vitale, & sic est alijs. Oportet ergo intelligere materiam perfectior fm qd cōstituit materiā in perfectione inferioris gradus, simul cum materiā corpore intelligatur, vt materiale respectu vltioris perfectionis, & sic vltimus procedendo. vtpote prima secundum quā iam constituta est in corpore, est materiā respectu vltioris perfectionis quæ est vita. & ex inde est qd corpus est generis inferioris gradus, & animatum siue vniuersum est materia. Nā genus sumitur a materiā, & differentiatur a materia, & sic quodammodo vna, & eadem forma constituit materiā in actu inferioris gradus, & materia in actu superioris gradus. Materia autē proprie constituitur in esse substantialem fm perfectione inferioris gradus, per cōsequens intelligitur accidentibus subiecta. Nam substantia secundum inferioris gradū perfectionis, necesse est qd quædam accidentia propria quæ necesse est esse se. Sicut ex hoc qd materiā cōstituitur in esse reo p formas, statim cōsequitur, vt sint in materia siones p quas intelligitur materiā diuisibilis in partes. vt sic fm diuersas sui partes potest seceptina diuersarū formarū. & vltimus materia iam intelligitur cōstituta in esse quodali, intelligi potest vt susceptiua accidentium sponitur ad vltiorē perfectionē, fm quā materia

propria ad vltiorē perfectionē suscipienda autē disponēs præintelligunt formā in actu agere in materiā, licet sint quædam accidentia propria formæ, quæ non nisi ex ipsa formata materiā. vnde non præintelliguntur materia quasi disponēs, sed magis forma per se eis, sicut causa effectibus. Sic igitur materia substantialis, qd constituit hōiem in materia specie substantialem, nō est aliqua alia formā media inter animā, & materiā primam ab ipsa anima rōnali perficitur secundū diuersitatem perfectionū, vt sit. s. corpus & animatum & animal rōnale: sed oportet qd materiā intelligitur vt recipiens ab ipsa anima rōnali partes inferioris gradus, puta, qd sit corpus, & animal, intelligatur simul cum diuersis convenientibus, qd sit materiā propria materiam rationalem, secundū quod datur vltimam perfectionem. Sic igitur anima secundum quod materia dans esse non habet aliquid aliud materiam quæ dat esse materiæ: sed quia cadit materiam se, & materiā primam: est etiam operatio primū, eo quod vnumquodque agnoscit esse actū, necesse est quod anima licet & quæ alia forma sit etiā operationis principium. K siderandum est, quod d secundum gradum in perfectione estendi est etiā gradus eorum in tute operandi, cum operatio sit existens in ideo quanto aliqua forma est maioris virtutis in dando esse, tanto etiā est maioris virtutis in operando. vnde forma perfectiores habet operationes, & magis diuersas qd forma minus perfectiores, & ad diuersitatem operationū materiam perfectis, sufficit diuersitas accidentium materiam autem magis perfectis requiritur diuersitas partium, & tanto magis, quanto forma perfectior. videmus enim quod igni cōuenit

uerfa operationes secundū diuerfa accidētia: sicut ferri sursum secundū leuitatem, calefacere secundū calorem, & sic de alijs: sed tñ quælibet harum operationū competit igni, secundum quamlibet partem eius. In corporibus vero aīatis quæ habent nobiliores formas, diuersis operationibus deputatur diuersæ partes: sicut in plātis alia est operatio radicis, alia rami & stipitis. Et quanto corpora animata fuerint perfectiora, tanto pp maiorem perfectionē necesse est inueniri maiore diuersitate in partibus. vnde cū anima rationalis sit perfectissima formarū naturalium, in homine inuenitur maxima distinctio partiū propter diuersas operationes. Et aīa singularis earum dat esse substantiale, secundū illum modū qui competit operationi ipsorum. Cuius signū est, q̄ remota anima nō remanet neque caro, neq; oculus nisi æquiuoce: sed cum oporteat ordinē instrorū esse secundum ordinē operationum, diuersarum autem operationū quæ sunt ab anima, vna naturaliter præcedit alteram, necessarium est, q̄ vna pars corporis moueatur per aliam ad suā operationem. Sic ergo inter animam secundū q̄ est motor & principium operationū & totum corpus cadit aliquid mediū: quia mediante aliqua prima parte primo mota mouet alias partes ad suas operationes: sicut mediante corde mouet alia membra ad vitales operationes, sed secundū q̄ dat esse corpori immediate dat esse substantiale, & specifi cum omnibus partibus corporis. Et hoc est quod a multis dīr, q̄ anima vnitur corpori, vt forma sine medio, vt motor autem per medium. Et hæc opinio procedit secundū sententiam Aristō. qui ponit animam esse formā substantialem corporis: sed quidam ponentes secundū opinionē Platonis animam vniri corpori sicut vnā substantiam alij, necesse habuerunt ponere media quibus anima vniretur corpori, quia diuersæ substantiæ, & distantes non colligantur nisi sit aliquid quod vniat eas. & sic posuerunt quidam spiritum & humorem esse medium inter animam & corpus, & quidam licem, & quidam potentias animæ, vel aliquid aliud huiusmodi, sed nullum istorum est necessariū si anima est forma corporis, quia vnū quodq; secundum quod est ens est vnum: vnde cum forma secundū seipsam det esse materiæ, secundum seipsam vnitur materiæ primæ, & non per aliud aliquod ligamētū.

AD PRIMVM ergo dicendū, q̄ vires animæ sunt qualitates eius quibus operatur, & ideo cadunt media inter animā & corpus: secundū q̄ anima mouet corpus, non autem secundū q̄ dat ei esse. Tñ sciendum, q̄ liber qui inscribitur de spiritu & anima nō est Augustini, & q̄ auctor illius opinatus est q̄ anima sit sue potentia. vnde totaliter cessat obiectio.

AD SECVNDVM dicendū, q̄ licet aīa sit forma inquantū est actus, & similiter inquantū est motor, & ita secundū idē sit forma & motor, tñ alius est effectus eius secundū q̄ est forma, & alius secundum q̄ est motor, & propter hoc locum habet distinctio.

AD TERTIVM dicendum, quod ex motore & mobili non fit vnum per se inquantum huiusmodi, sed ex hoc motore qui est anima, & ex hoc mobili quod est corpus fit vnum per se, inquantum anima est forma corporis.

AD QVARTVM dicendū, q̄ quātū ad illā operationē animæ quæ est compositi nō cadit aliquod medium inter animā & quælibet partem corporis: sed est vna pars corporis per quā primo exercet anima illam operationem quæ cadit media inter aīam se-

undum q̄ est principium illius operationis & oēs alias partes corporis, q̄ participant illā operationē.

AD QVINTVM dicendū, q̄ dispōnes accidentales q̄ faciunt materiā propriam ad aliquam formā, non sunt mediæ totaliter inter formā & materiā: sed inter formam fm q̄ dat vltimā perfectionem, & materiam fm q̄ iam est perfecta perfectione inferioris gradus. Materia n. secundum seipsam est prima respectu infimi gradus perfectionis, q̄a secundum seipsam est in potentia ad esse substantiale corporeum. Nec ad hoc requirit aliquam dispositionē, sed hæc perfectione præsupposita in materia requiritur dispositiones ad vltiorem perfectionem. Tñ sciendum est, q̄ potentia animæ sunt accidentia propria animæ quæ non sunt sine ea. vnde non habent rationem dispositionis ad animā secundum q̄ sunt eius potentia nisi secundum q̄ potentia inferioris partem animæ dicuntur dispositiones ad superiorē partem: sicut potentia animæ vegetabilis ad animā sensibilem, secundū quod ex præmissis intelligi potest.

AD SEXTVM dicendum, q̄ ratio illa concludit anima vel animal diuidatur in duas partes, quarum una est sicut corpus mobile, & alia sicut motor. Quod quidem verum est: sed oportet intelligere q̄ anima mouet corpus per apprehensionem & appetitum. Apprehensio autem & appetitus in homine duplex est vna quidem quæ est animæ tantum non per organū corporale, quæ est partis intellectiue. Alia quæ est coniuncti & est partis sensitiue. Illa autem quæ est partis intellectiue, non mouet corpus nisi mediante ea quæ est partis sensitiue, quia cum motus sit circa aliquod singulare, apprehensio vniuersalis quæ est intellectus, non mouet nisi mediante particulari q̄ est sensus. Sic igitur homo vel animal cum diuiditur in partem mouētem & partem motam, nō est hæc diuisio in solam animam & solum corpus, sed in unam partem corporis animati & animam. Nā illa pars animati corporis cuius operatio est apprehendere & appetere, mouet totum corpus: sed si supponatur q̄ pars intellectiua immediate moueat, ita q̄ pars mouens in homine sit aīa tantum, adhuc remanebit responsio secundum præhabita. Nam anima humana erit mouens secundū id, quod est supremum in ipsa. Per partem intellectiuam motum autem erit non materia prima tantum, sed materia prima fm q̄ est constituta in esse corporali & vitali, non per aliam formam nisi per eandem animam. unde non erit necessariū ponere formam substantialem mediam inter animā & materiā primam: sed quia in animali est quidā motus, qui non est p̄ apprehensionem & appetitum, sed motus cordis, & etiam motus augmenti & decrementi, & motus alimēti diffusili per totum corpus, quod est est cōeplantis, quantum ad hōi motus dicendum est, q̄ cum aīa animali non solum det, id quod est proprium sibi, sed et id, quod est inferiorū formarum, ut ex dictis patet: sicut inferiores formæ sunt principia naturalis motus in corporibus naturalibus, ita etiā anima in corpore animalis. vnde Philo. dicit in 2. de anima, q̄ anima est natura talis corporis, & propter hoc operationes animæ distinguunt in animales & naturales, ut ille dicantur animales q̄ sunt ab anima secundum id, quod est proprium sibi, naturales autem quæ sunt ab anima secundum q̄ facit effectum inferiorum formarum naturalium: secundum hoc ergo dicendum, q̄ sicut ignis per formam suam naturalem habet naturalem motū quod tendi

In corp. art.

In corp. art.

In corp. art. & q. 1. p. 1. art. 3.

Com. 12. 6. to. mo. 2.

tendit sursum; ita aliqua pars corporis aiat in qua primo inuenitur motus, q non est per apprehensio nem, habet hunc motum naturaliter per animã. Si- cur.n. ignis naturaliter mouetur sursum, ita sanguis naturaliter mouet ad loca propria & determinata, & similiter cor naturaliter mouet motu sibi pprio. licet ad hoc et cooperetur resolutio spiritũ facta ex sanguine, quibus cor dilatatur & cõstringitur, ut Aristõ. dicit vbi agit de respiratione & inspiratione. Sic ergo prima pars in qua talis motus inuenit, nõ est moues seipsã, sed mouet naturaliter, sicut ignis: sed ista pars mouet aliã, & sic totũ aial est moues se- ipsum: cũ una pars eius sit mouens & alia sit mota.

AD SEPTIMUM dicendũ, q corpus phylicũ orga- nicũ cõparat ad animã sicut materia ad formã, nõ quod sit tale per aliquã aliam formam, sed quia hoc ipsum habet per animam, ut supra ostensum est.

Et similiter dicendũ est ad octauũ. Nã qd in gen. dicitur. Formauit Deus hominẽ de limo terrã, non præ- cedit tempore hoc quod sequitur, & Inspirauit in faciem eius spiraculum vite: sed ordine naturã tũ.

AD NONVM dicendũ, quod materia secundum ordinem est in potentia ad formas, non quod recipiat diuersas formas substantiales ordinatim, sed quia id, quod est proprium superioris formã, non recipitur nisi mediante eo quod est proprium inferioris formã: sicut expositum est. & per hunc modum intelligitur quod mediantibus formis elemen- taribus recipiat alias formas.

AD X dicendũ, q elementares non actu sunt in misto, secundum essentiam: licet hoc Auic. posterit. Non n. possent esse in una parte materiã. Si autem essent in diuersis partibus, nõ esset mistio secundũ totũ quã est uera mistio, sed esset mistio minima, quã est mistio ad sensum. Dicere etiã q formã ele- mtorũ recipiãt magis & minus, ut Auerrois dicit, ridiculum est, cum sint formã substantiales q magis & minus recipere non possunt. Nec aliquid est me- dium inter substantiã & accidẽs, ut ipse fingit. Nec dicendũ est q totaliter corrumpantur: sed q ma- neãt uirtute, ut Arist. dicit. & hoc est in quãtã ma- nent accidentia ppria elementorum secundum ali- quẽ modum in quibus manet uirtus elementorũ.

AD XI dicendũ, quod licet anima sit forma cor- poris secundum essentiam animã intellectualis, nõ tamen secundum operationem intellectualem.

AD XII dicendũ, quod proportio, quã est in- ter animam & corpus, est in ipsis proportionatis, vnde non oportet quod sit aliqua res media inter animam, & corpus.

AD XIII dicendũ, quod cor est primum instru- mentum per quod anima mouet ceteras partes cor- poris, & ideo eo mediãre anima vnitur reliquis par- tibus corporis ut motor, licet ut forma vnatur uni- cuique parti corporis per se & immediate.

AD XIV dicendũ, q licet aia sit forma simplex fm essentiam, est tũ multiplex uirtute: secundum q est principium diuersarum operationum. Et qa for- ma perficit materiã non solum quãtum ad esse, sed etiam ad operandum; ideo oportet q licet anima sit una forma, q partes corporis diuersimode perficiantur ab ipsã, & unaqueque secundum q compe- tit eius operationi. & secundum hoc etiam oportet esse ordinem in partibus, secundum ordinem operationum ut dictum est: sed iste ordo est secun- dum operationẽ corporis ad animã ut est motor.

AD XV dicendũ, q inferiores vires aia possunt in-

tellegi ligare superiores vires corporis quãtum operationẽ: prout. superiores vires indigent o- rationibus inferiorum quã exercentur per corpus eodẽ modo corpus per superiores sui partes iungitur animã secundum operationem & motum.

AD XVI dicendũ, q forma sicut non est materia nisi sit facta propria per debitas dimen- nes, ita cessantibus proprijs dispositionibus in materia remanere nõ potest. & hoc modo anima ad corpus soluitur remoto calore & hu- ditate naturali & alijs huiusmodi, in quibus ha- nitur corpus ad susceptionẽ anime, vnde hinc de cadunt media inter animam & corpus ut dicitur.

AD XVII dicendũ, q dimensiones nõ potest intelligi in materia nisi secundum q materia- gitur constituta per formam substantialem in- stantiali corpore. Quod quidẽ non sit per se in homine quã per animam ut dicitur vnde huiusmodi dimensiones nõ præcedunt ante animam in materia totaliter, sed quãtũ vltimos gradus perfectionis, ut supra capite.

AD XVIII dicendũ, q anima & corpus tã distantia sicut res diuersorũ generum vel spec- cum neuter eorum sit in genere vel specie su- perioribus quãstionibus habitum est. Sed pos- situm ex eis: sed anima est forma corpore- sam dans ei esse, vnde per se & immediate vn-

AD XIX dicendũ, q corpus humanũ habet quã communicacionem cum corpore celesti q aliquid corporis celestis, vt lux, intenc- dum inter animam & corpus: sed secundum cõstitutiũ, in quadam æqualitate cõpõniti- raã contrarietate, vt in superioribus dicitur.

ARTICVLVS X.

Utrum anima sit in toto corpore & qualiter vn-

DETERMINO quãritur utrum anima sit in corpore & in qualibet parte eius. Et quod non. Anima est in corpore sicut per- fectibile: sed perfectibile ab anima est cor- ganicum. Est enim anima actus corporis pro- ganici potentia vitam habentis, vt dicitur in anima. ergo anima non est nisi in corpore: co: sed nõ qualibet pars corporis est ergo corpus, ergo anima nõ est in qualibet parte cor- poris.

¶ 2 Præt. Forma est proportionata materiã anima prout est forma corporis, est quãtũ materia simplex: ergo non respondet ei materia multiplex: sed diuersã partes corporis, vel homin- animalis sunt sicut materia multiplex, cum magna diuersitate adinuenem. non ergo anima in qualibet parte corporis.

¶ 3 Præt. Extra totum nihil est sumere. Si ergo anima est tota in qualibet parte corporis, cum partẽ nihil est de anima, ergo impossibile est sit tota in qualibet parte corporis.

¶ 4 Præt. Phil. dicit in lib. de causa motus et lium. Acti mandum est constare animal quã modum ciuitatem bene legibus rectam. Ita enim quãdo semel stabilitus fuerit ordo, non est separato monarcha, quoniam non oportet per singula eorum quã fiunt: sed per se respicit quod auctoritate ipsius ordinatum est. In ma- post hoc propter consuetudinem. In ma- autem idem hoc propter naturam sit, & q

In corp. art. & in solut. preced.

In corp. art. quæst. præc. art. 3.

Auic. Auer- rois. Arist. li. 3. de cel. & mundo. co. 67.

In corp. art.